גמ' לא שיעקר יעקב ממקומו. שהרי מצינו שקראו הקב"ה יעקב אחר שחל בדמותו למלכים שנאמר ויאמר אלהים ליסראל ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני (בראשית מו) **הנני עושה חדשה.** כתר של תורה יעקב ויאמר הנני **כאחוה אחב לארס.** לשמחה כתיב: **כאחוה אחב לארס.** היה שנאמר בעבר הנהר ישבו אחוותיכם (יהושע כד) ואומר של ארם הנהרים של עיר נחור (בראשית כד): **אחב לכל העולם.** אף המון גויס (שם יז): **ארי.** לשון יחיד משמע שנאמר: **מסדר שבחיה.** למעיקרא אשר נאמרת בו בהיות שמו אברם ושמת שמו אברהם:

הדרן עלך מאימתי

היה קורא נשחה. פרשת ק"ש: **והגיע זמן הפרקין.** זמן ק"ש: **בפרקין.** בין שהפסקות ולקמן מפרש להו במתניתין בין שיעור (ב) פרשה לשאוה לשניה בין שניה לשמע כו': **שוחל מפני הכבוד.** שוחל בשלוש שלש נכבד שרואי להקדים לו שלוש: **ומשיב.** שלוש שם הקדימו לו. וגבגמרא (ג) פריך כיון דשוחל פשיטא דמשיב: **ובאמצע.** בשמע הכרכה לו הפרשה: **מפני היראה.** שלש שהוא ירא שמא מפניו שלא יהרגהו אבל מפני הכבוד לא: **ר"י.** בגמרא מפרש פלוגתייהו: **כין ויאמר לשמש ויציב לא יפסיק.** בגמרא (ד' יד.) מפרש טעמיה: **והיה אם שמוע נוהג כין כיום כין בלילה.** דשמעתי בתלמוד תורה לכתיב (דברים יא) ולמדתם אותם את בניכם: **ויאמר אינו נוהג אלא בשעת קריאת שמע** (שבת ד' מ:): **גמ' ת"ש מצות קריאת שמע שחרית** שיהא מתכוין בשם **לריכות כוונה.** שיהא מתכוין בשם מצות ותקשה לרבה לאמר בפסקא רשם השנה (דף כח.) המוקף לשיר יצא: **כוון לקרות.** אבל לשאר ידי מצוה לא בעינן שיהא מתכוין אלא לקרות בתורה בעלמא: **הא קא קרי.** הא בקורא קא עסיק תנא ואתי לתקני היה קורא בתורה: **נקורא לשניה.** את הספר אם יש בו טעות לתקילו לקריאה נמי לא מתכוין: **לכשאני.** בלשון הקדש: **מדבריס הדבריס.** דהוה ליה למכתב והיו דבריס האלה (דברים ו) למדרש שיקרא הדבריס בסדרן ולא למפרע כגון ובשעריך בימך מזוזות: **לימא קסבר ר' וכו'.** מדאיצטריך ליה קרא לק"ש שאשה בכשאה שבירא ליה בשלו נאמרה בכל התורה כולה שבל לשון נאמרה בכל לשון שאשה כרצונו: **עד לאן.** עד על לנבך: מיכא

לא שיעקר יעקב ממקומו אלא ישראל עיקר ויעקב טפל לו וכן הוא אומר [1]אל תזכרו ראשונות וקדמוניות אל תתבוננו אל תזכרו ראשונות זה שעבוד מלכיות וקדמוניות אל תתבוננו זו יציאת מצרים [2]הנני עושה חדשה עתה תצמח תני רב יוסף זו מלחמת גוג ומגוג [ו]משל למה הדבר דומה לאדם שהיה מהלך בדרך ופגע בו [3]זאב וניצל ממנו והיה מספר והולך מעשה זאב פגע בו ארי וניצל ממנו והיה מספר והולך מעשה ארי פגע בו נחש וניצל ממנו שכח מעשה שניהם והיה מספר והולך מעשה נחש אף כך ישראל צרות אחרונות משכחות את הראשונות: [ג]3אברם הוא אברהם בתחלה נעשה אב לארם ולבסוף נעשית שרי לאומתה שרי היא שרה בתחלה נעשית שרי לאומתה ולבסוף נעשית שרה לכל העולם כולו: תני בר קפרא [ס]כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה שנאמר [4]והיה שמך אברהם רבי אליעזר אומר עובר בלאו שנאמר [4]ולא יקרא עוד [את] שמך אברם אלא מעתה הקורא לשרה שרי הכי נמי התם קודשא בריך הוא אמר לאברהם [5]שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה אלא מעתה הקורא ליעקב יעקב ה"נ שאני התם דהדר אהדריה קרא דכתיב [6]ויאמר אלהים לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב מתיב רבי יוסי בר אבין ואיתימא רבי יוסי בר זבידא [7]אתה הוא ה' האלהים אשר בחרת באברם אמר ליה התם נביא הוא דקא מסדר לשבחיה דרחמנא מאי דהוה מעיקרא:

הדרן עלך מאימתי

[ו]**היה** [א]קורא בתורה והגיע זמן המקרא אם כוון לבו יצא בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב ומשיב דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר [ב]באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם אלו הן [ג]בין הפרקים בין ברכה ראשונה לשניה בין שניה לשמע בין שמע לוהיה אם שמוע בין והיה אם שמוע לויאמר בין ויאמר לאמת ויציב ר' יהודה אומר [ד]בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק אמר ר' יהושע [ה]בן קרחה [ו]למה קדמה פרשת שמע לוהיה אם שמוע [ז]כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואחר כך מקבל עליו עול מצות והיה אם שמוע לויאמר שוהיה אם שמוע נוהג בין ביום ובין בלילה [ח]ויאמר אינו נוהג אלא ביום בלבד: **גמ'** ש"מ [ט]מצות צריכות כוונה מאי אם כוון לבו לקרות לקרות והא קא קרי בקורא להגיה: ת"ר [י]ק"ש ככתבה דברי רבי וחכ"א [יא]בכל לשון מ"ט דרבי אמר קרא והיו בהוייתך יהו ורבנן מאי טעמייהו אמר קרא שמע בכל לשון שאתה שומע ולרבי נמי הא כתיב שמע ההוא מבעי ליה השמע לאוזניך מה שאתה מוציא מפיך [יב]ורבנן סברי להו כמאן דאמר לא השמיע לאוזנו יצא ולרבנן נמי הא כתיב והיו [יג]ההוא מבעי להו שלא יקרא למפרע ורבי שלא יקרא למפרע מנא ליה נפקא ליה מדברים הדברים ורבנן דברים הדברים לא דרשי למימרא דסבר רבי דכל התורה כולה בכל לשון נאמרה דאי סלקא דעתך בלשון הקודש נאמרה והיו דכתב רחמנא למה לי איצטריך משום דכתיב שמע למימרא דסברי רבנן דכל התורה כולה בלשון הקודש נאמרה דאי סלקא דעתך בכל לשון נאמרה שמע דכתב רחמנא למה לי איצטריך משום דכתיב והיו: ת"ר והיו שלא יקרא למפרע הדברים על לבבך יכול תהא כל הפרשה צריכה כוונה תלמוד לומר האלה עד כאן צריכה כוונה מכאן ואילך אין צריכה כוונה דברי ר' אליעזר א"ל רבי עקיבא הרי הוא אומר אשר

היה קורא אם כוון לבו יצא. בירושלמי אמרינן (ו) נרכות אינן מעכבות לעשייה יוצא שלא אמר שמים לפניה ושמים לאחריה יצא לפי שאין כן תקנו מתי מהני אם כוון לבו הכי לא בירך תחלה. ו"ת (ז) הא נפ"ק (ד' יב.) מסקינן סדר נרכות אין מעכבות הא נרכות מעכבות. וי"ל להתם מיירי בלבור:

דיקא נמי דקתני אמר להם הממונה: **ובאמצע שואל מפני וכו'.** ופסק רבינו שמעיה דבמקום שאסור לספר לאסור לדבר אפילו בלשון הקודש וכן משמע מתוך מתניתין. ובירושלמי קאמר אפילו בשמע בפסוק רב הונא בשם רב יוסף אמר ודברת בם מכאן שיש לך רשות לדבר בם. והיינו נמי דאמרי' בפ"ק דיומא (דף יט:) ודברת בם ולא בשפלה פירוש שלין משיבין בה מפני הכבוד: **בקורא** להגיה. פירש בקונטרס שאין מתכוין לקרות. תימה אכתי הא קא קרי. ע"כ נרשאי בקונטרס להגיה שאינו קורא מתיבות להלכתן ובקונטרס אלא כמתיבתן קרי כדי להבין במקרות ובימרות כמו לטעמא ומזוזת ואם כוון לבו לאו דוקא אלא כלומר לקרות כדין בקונטרס ובהלכתן:

וחכמים אומרים בכל לשון. תימה הכ"ל להלכה כחכמים דהלכה כרבי מבדילו ולא מבדיליו (עירובין ד' מו:) **ועוד דרבנן** סבירא להו כמאן דאמר לא השמיע לאוזנו יצא ועוד יקשה לי וכותיה פסקינן לקמן (ד' טו:):

[ט]בלשון הקדש **נאמרה.** פירש רש"י פרק שני דמגילה (ד' יח:) ופסח) לקרות בתורה. ולא ניהיל[יא] דהא עזרא תיקן קריאת התורה ומקמי דאתא עזרא והיו למה לי. ויל דמיירי בפרשיות הממויינין לקרות לתוריית כמו פרשת זכור [יב]כי תבא פרשת עמלק וכדאמרי' בפ"ק דיומא (דף יט.) המוקף לשיר יצא: **כוון לקרות.** אבל לשאר ידי מצוה לא בעינן שיהא מתכוין אלא לקרות בתורה בעלמא: **הא קא קרי.** הא בקורא קא עסיק תנא ואתי לתקני היה קורא בתורה: **נקורא לשניה.** את הספר אם יש בו טעות לתקילו לקריאה נמי לא מתכוין: **לכשאני.** בלשון הקדש: **מדבריס הדבריס.** דהוה ליה למכתב והיו דבריס האלה (דברים ו) למדרש שיקרא הדבריס בסדרן ולא למפרע כגון ובשעריך בימך מזוזות: **לימא קסבר ר' וכו'.** מדאיצטריך ליה קרא לק"ש שאשה בכשאה שבירא ליה בשלו נאמרה בכל התורה כולה בכל לשון נאמרה בכל לשון שאשה כרצונו: **עד לאן.** עד על לנבך: מיכא

עד כאן מצות כוונה. עד כאן מדלך שאני פסוקים אלו מדבריס בימוד ה' בהכתבו ובילמדתו: אמר

שמע בלשון שנכתבה בסיני דהיא לשון קדש דברי רבי, וחכמים אומרים בכל לשון שקראה יצא. מאי טעמא [דרבי] אמר קרא [והיו] בהוייתן יהו, כלומר שהן עכשיו וכנתינתן יקרא לעולם. והלכה כחכמים דהא אפילו רבי דפליג אחכמים הכא, סתם לן כחכמים, דבפרק ואלו נאמרין בכל לשון פרשת סוטה וידוי מעשר וק"ש ותפלה וברכת המזון ושבועות העדות ושבועות הפקדון. **[ולרבנן נמי הא כתיב והיו ההוא מיבעי ליה שלא יקרא למפרע.** כלומר יהיו כמות שהן. ולרבי מהדברים, כלומר הדברים כסדרן]. **למימרא דסבר רבי כל התורה כולה בכל לשון נאמרה.** פירוש הא פשיטא דבשעת מתן תורה ניתנה למשה בלשון קודש, והאי דקאמר בכל לשון היינו אם ניתנה להעתיקה בלשון אחר או לא.

מבוא לש"ס

מתני'. היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא אם כיון לבו יצא. אוקימנא למתניתין בקורא להגיה, שאינו קורא המילה בניקודה אלא בכתיבה, כגון מיקרא קודהו מקרא כלומר חסר יו"ד, כעניין הזה הוא קורא להגיה וזה שצריך לכוין את לבו. אבל מי שהיה קורא בממורת המקרא והגיע זמן קריאת שמע בעת שהוא קורא בפרשת שמע, אע"פ שלא קרא בכוונת הלב בשעת קריאת שמע יצא. שמעינן מיניה דמצות אינן צריכות כוונה וברכות אינן מעכבות זו את זו. ובפירוש אמרו בתלמוד ארץ ישראל אמר ר' אבין זאת אומרת ברכות לא מעכבות. **והא** דאוקימנא למתני' דתמיד ברכות אין מעכבות זו את זו, הני מילי שלא כסדרן, אבל לקרות ק"ש (אפי') בלא ברכה לא. והני מילי בצבור. **וההיא** דפ"ק דיומא דמתרץ הא בפרק ראשון הא בפרק שני, לאו דוקא פרק ראשון, אלא משום ר"ע נקט פרק ראשון, אבל אין צריך כוונה כי אם פסוק ראשון וגבי הכהנים נשנית, ומתני' דהכא ביחיד כדתנן היה קורא בתורה. **שואל מפני הכבוד.** פירוש שואל בשלום אדם נכבד שראוי להקדים לו שלום. ומשיב שלום למי שמקדים לו שלום. **תנו רבנן קריאת שמע שכתבה.** פירוש, קריית

תורה אור השלם

1. אַל תִּזְכְּרוּ רִאשֹׁנוֹת וְקַדְמֹנִיּוֹת אַל תְּתַבֹּנָנוּ:
ישעיהו מג יח
2. הִנֵּנִי עֹשָׂה חֲדָשָׁה עַתָּה תִצְמַח הֲלוֹא תֵדָעוּהָ אַף אָשִׂים בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ בִּישִׁמּוֹן נְהָרוֹת:
ישעיהו מג יט
3. אַבְרָם הוּא אַבְרָהָם:
דברי הימים א א כז
4. וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ:
בראשית יז ה
5. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל אַבְרָהָם שָׂרַי אִשְׁתְּךָ לֹא תִקְרָא אֶת שְׁמָהּ שָׂרָי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ:
בראשית יז טו
6. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמַרְאֹת הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי:
בראשית מו ב
7. אַתָּה הוּא יְיָ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם:
נחמיה ט ז

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה היה קורא וכו' פירוש, אמרי' זמן תפלת ערבית כרכות: (ב) **בא"ד** ול"ת הא, ל"ג מיש' [ולעמ"ש דבכרכות מעכבות] זו דוקא ואלא ניכך כלל] ברכות. אבל אם קרא ק"ש [אימת] לך ליכא אם ניכך כלל ברכות [אמ"ש למעכבות]:

גליון הש"ס

גמ' כל הקורא כו'. מג"א סימן קו ועיין פר"ח ס"ס ס"ו:
פרק היה קורא
גמ' **החוא** מבע"ל כו'. עיין תוס' סוטה י"ז ע"ב ד"ה לכתיב: תוס' ד"ה בלשון כו' **דהא עזרא** כו'. עיין מג"א סי' ים סימן קל"ה:

רב ניסים גאון

מותיב ר' יוסי בר אבין ואיתימא ר' יוסי בר זבדא אטו אברהם מי לא הדר קרייה רחמנא אברם ובתוספתא נמי [ספ"א דמכילתין] בענין זה המקום אברם הוא אברהם אע"פ שחזר וקרא את אברהם אברם אינו לגנאי אלא לשבח כו' הוא אברם עד שלא נדבר עמו הוא אברהם משנדבר עמו ויש ששואלין למה נשתנו שמו של אברהם ושמו של יעקב ולא נשתנה שמו של יצחק ופשטה של שאלה זו כי אברהם ויעקב אבותיהם קראום באותן השמות ולפיכך גידלם הקב"ה בשמות שקרא להן הוא אבל יצחק הקב"ה קראו בזה השם קודם שנולד כדכתיב (בראשית יז) אבל שרה אשתך יולדת לך בן וקראת את שמו יצחק ואית במכילתא דר' ישמעאל [בפ' בא] יצחק לא נשתנה שמו למה שנקרא שמו מפי הקב"ה ובגמרא דבני מערבא (בסיפא דהאי פירוקא) מפני מה נשתנה שמו של אברהם ושמו של יעקב ושמו של יצחק לא נשתנה אילו אבותיהם קראו אותן בשמן אבל יצחק הקב"ה קראו. ארבעה נקראו עד שלא נולדו יצחק וישמעאל יאשיה ושלמה: **סליק פירקא קמא**

פירקא תניגא שמעת מינה מצות צריכות כוונה. איתיה להדיא דהא מילתא בפרק ראוהו בית דין במסכת ראש השנה (דף כח) דקאמר אלמא קא סבר רבא מצות אין צריכות כוונה ואיתיביה אביי כמה תיובתא ולבסוף אוקמי' אלא אמר רבא לצאת לא בעי כוונה לעבור בזמנו לא בעי כוונה שלא בזמנו בעי כוונה:

מוסף תוספות

א. בתוס' רי"ש כתב. ור"ח פי' בקורא להגיה וכו'.
ב. בתוס' רי"ש כתב. כגון פ' שקלים ופ' זכור ופרה אדומה וכיוצא בהם (ועיין במגיה שכתב שבכת"י ובדפו"י איתא בתוס' דידן פרה אדומה).

מוסף רש"י

אמר ר' יהושע בן קרחה. הם דגמליון בכוליה הס"ם ר' יהושע בן קרחה הייגו בן של ר' עקיבא, כדגמליון התם (שבועות ו.) אמר לו ר' יהושע גמו של ר"ע לר"ע (בכורות נח. ועי' תוס' שם). **מצות צריכות כוונה.** שהעושה מלוה לריך שיכוין בה לצאת ידי חובתו (עירובין צה:). ק"ש **ככתבה.** בלשון הקדש ולא בלשון אחר (מגילה יח:). **בהוייתן.** בלשון הקדש (שם). **דכל התורה כולה בכל לשון נאמרה.** לקרות בעזרה הכנסת (סוטה לג.). אצטריך משום דכתיב שמע. מלטריך והיו בלא מדלריש לק"ש בכל לשון, אלא להשמיע לאזניו (שם).

רבינו חננאל

א א מיי' פ"ג מהלכות ק"ש סי"ב [ס"ק] סמג עשין יח טור שו"ע או"ח סי' ס סעיף ה:
ב ב מיי' שם הלכה טו עז סמג שם טוש"ע או"ח סי' סט סעיף ג:
ג ג ד מיי' שם הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סעיף ה:
ד ה מיי' פ"ג מהלכות ק"ש הלכה ז סמג עשין כו טוש"ע או"ח סימן יח סעיף ג:
ה ו מיי' (פ"ב מהלכות ק"ש הל' ל"ו) [פ"ג מהל' שופר הלכה ד] טוש"ע או"ח סימן ס סעיף ד:
ו ז מיי' פ"ג מהל' ק"ש הלכה י סמג עשין יח טוש"ע או"ח סימן סב סעיף ב: